

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. (2555-2559) กล่าวว่า การพัฒนาคุณภาพคนไทยให้มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง มุ่งพัฒนาคุณภาพคนไทยทุกช่วงวัย สอดแทรกการพัฒนาคนด้วยกระบวนการเรียนรู้ที่เสริมสร้างวัฒนธรรมการถือคุณ พัฒนาทักษะให้ คนมีการเรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิต ต่อยอดสู่การสร้างนวัตกรรมที่เกิดจากการฝึกฝนเป็นความคิด สร้างสรรค์ ปลูกฝังความพร้อม รับฟังความคิดเห็นจากผู้อื่น และมีจิตใจที่มีคุณธรรม ซื่อสัตย์ มีระเบียบวินัย พัฒนาคนด้วยการเรียนรู้ในศาสตร์วิทยาการให้สามารถประกอบอาชีพได้อย่าง หลากหลาย สอดคล้องกับแนวโน้มการจ้างงานและเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน สร้างจิตสำนึกให้คนไทยมีความรับผิดชอบต่อสังคม เคารพกฎหมาย หลักสิทธิมนุษยชน สร้าง ค่านิยมการผลิตและบริ โภคที่รับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม เรียนรู้การรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจาก สภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติ การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต มุ่งสร้างกระแสสังคมให้การเรียนรู้ เป็นหน้าที่ของคนไทยทุกคน มีนิสัยใฝ่รู้ และส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันของคนต่างวัย ควบคู่กับ การส่งเสริมให้องค์กร กลุ่มบุคคล ชุมชน ประชาชน และสื่อทุกประเภทเป็นแหล่งเรียนรู้อย่าง สร้างสรรค์ รวมถึงส่งเสริมการศึกษาทางเลือกที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และสร้าง สังคมแห่งการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและสนับสนุนปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต (สำนักงาน คณะกรรมการการพัฒนาระบบเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี. 2554 : 10-12)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 22 กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่านักเรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนา ตนเองได้ และถือว่านักเรียนสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้นักเรียนสามารถ พัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพ มาตรา 23 กล่าวว่าเป็นการจัดการศึกษาในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย ให้ความสำคัญทั้งความรู้ กระบวนการเรียนรู้ ทักษะในการประกอบ อาชีพ และมาตรา 24 กล่าวว่า การจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและ ความถนัดของนักเรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะกระบวนการคิด การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้ป้องกันและแก้ไขปัญหา จัดกิจกรรมให้ นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น รักการ ทำงานและเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2547 : 13-14)

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตรแกนกลางที่มีลักษณะเป็นกรอบและแนวทางในการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เติบโตตามจุดหมายของหลักสูตร โดยกำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้การศึกษาขั้นพื้นฐานและมาตรฐานการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้กำหนดสาระการเรียนรู้ไว้เฉพาะส่วนที่เป็นมาตรฐานการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเท่านั้น สำหรับส่วนที่ตอบสนองความสามารถ ความถนัดและความสนใจของผู้เรียน สถานศึกษาสามารถกำหนดเพิ่มขึ้นได้ ให้สอดคล้องและสนองศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีเป็นกลุ่มสาระที่พัฒนาผู้เรียนให้สามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุขในสภาวะของโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว โดยมุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานอาชีพและเทคโนโลยีต่าง ๆ มาใช้ในการทำงานอย่างถูกต้อง เหมาะสม คุ่มค่า สร้างและพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือวิธีการใหม่ สามารถทำงานเป็นหมู่คณะ ตลอดจนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่เป็นพื้นฐาน ร่วมมือและแข่งขันในระดับสากลในบริบทของสังคมไทย มีนิสัยรักการทำงาน เห็นคุณค่าและมีเจตคติที่ดีต่อการทำงาน อาจกล่าวได้ว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เป็นหลักสูตรที่เติมเต็มและพัฒนาความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ให้แก่ผู้เรียน (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 2552 : 32-33)

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีเป็นกลุ่มสาระที่ช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงสามารถนำความรู้เกี่ยวกับการดำรงชีวิต การอาชีพ และเทคโนโลยีมาใช้ประโยชน์ในการทำงานอย่างมีความคิดสร้างสรรค์ และแข่งขันในสังคมไทยและสากล เห็นแนวทางในการประกอบอาชีพ รักการทำงาน และมีเจตคติที่ดีต่อการทำงาน สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างพอเพียง และมีความสุข อันจะนำไปสู่การให้ผู้เรียนสามารถช่วยเหลือตนเอง และพึ่งตนเองได้ตามพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง เน้นการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและพลังงานอย่างประหยัดและคุ้มค่า กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี แบ่งสาระที่เป็นความรู้ของกลุ่มการงานอาชีพและเทคโนโลยี (งานประดิษฐ์) เป็นงานที่เกี่ยวกับการทำงานด้านการประดิษฐ์สิ่งของ เครื่องใช้ที่เน้นความคิดสร้างสรรค์โดยเน้นความประณีตสวยงามตามกระบวนการงานประดิษฐ์และเทคโนโลยี และเน้นการนำสิ่งของที่เหลือใช้นำมาใช้ให้เกิดประโยชน์คุ้มค่า ดังนั้นการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติจริง เป็นการเสริมความรู้และให้ผู้เรียนฝึกทักษะการปฏิบัติจะได้มีความรู้ ความเข้าใจและประสบการณ์ในเรื่อง การประดิษฐ์ดอกไม้จากวัสดุเหลือใช้ ซึ่งเป็นการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากวัสดุเหลือใช้ได้อย่างคุ้มค่า

เป็นไปตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว (กระทรวงศึกษาธิการ. 2553 : 204)

จากการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบัน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีของโรงเรียนบ้านฝ้าย อำเภอหนองหงส์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ดังจะเห็นได้จากรายงานผลการประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินมาตรฐานการศึกษา (องค์การมหาชน) ซึ่งได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม เมื่อวันที่ 30-31 มกราคม และวันที่ 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2555 ในปีการศึกษา 2554 พบว่า โรงเรียนบ้านฝ้าย มีผลการประเมินด้านมาตรฐานผู้เรียน มาตรฐานที่ 5 ตัวบ่งชี้ที่ 5.7 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยเพียงร้อยละ 52.55 ซึ่งอยู่ในระดับพอใช้ หรือมีค่าเฉลี่ยของผลการประเมินแบบอิงเกณฑ์และอิงสถานศึกษาตามมาตรฐานที่ 5 เท่ากับ 2.08 เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของผลการประเมินกับเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำ 2.60 (สำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา. 2555 : 9-10) จะเห็นได้ว่าค่าเฉลี่ยผลการประเมินต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพของ สมศ. ที่กำหนด แสดงให้เห็นว่านักเรียนของโรงเรียนบ้านฝ้าย ขาดการพัฒนาในด้านทักษะ ความรู้ และทักษะกระบวนการทำงานที่จำเป็นตามที่หลักสูตรต้องการ และจากประสบการณ์ของผู้วิจัยในฐานะเป็นครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี วิชางานประดิษฐ์ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มาหลายปี พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนงานประดิษฐ์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนข้างคำ เมื่อพิจารณาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3 ปีย้อนหลัง ปีการศึกษา 2554 มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 67.00 ปีการศึกษา 2555 มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 72.38 และปีการศึกษา 2556 มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 75.00 ซึ่งต่ำกว่าเป้าหมายที่โรงเรียนกำหนดไว้ และนักเรียนยังขาดทักษะกระบวนการทำงาน เพื่อฝึกฝนการเรียนในการทำงานหรือกิจกรรมใด ๆ อย่างเป็นขั้นเป็นตอนซึ่งประกอบด้วยการวิเคราะห์งาน การวางแผนในการทำงาน การปฏิบัติงาน การประเมินผลการทำงาน ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น จึงเป็นหน้าที่ของครูผู้สอนที่จะเปลี่ยนแปลงรูปแบบกระบวนการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น (ฝ่ายวิชาการข้อมูลสารสนเทศโรงเรียนบ้านฝ้าย. 2556 : 9)

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เพื่อแก้ปัญหาขาดการพัฒนาในด้านทักษะ ความรู้ และทักษะกระบวนการทำงานที่จำเป็นตามที่หลักสูตรต้องการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว จึงจำเป็นต้องมีการปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและเป็นกระบวนการจัดการเรียนการสอนแบบใหม่ ที่จะทำให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข มีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอนทุกขั้นตอน ได้พัฒนาสมอง การคิด สติปัญญาอย่างเต็มศักยภาพ กระบวนการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติ

และเต็มศักยภาพ การจัดกระบวนการเรียนรู้ต้องจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับ
ความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ผู้เรียนได้เรียนรู้จาก
การฝึกปฏิบัติจริง สามารถคิดวิเคราะห์ได้ด้วยตนเอง (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 ก: 6)

วิธีการวางแผนการจัดการเรียนรู้ ที่จะช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหา
ทักษะกระบวนการทำงานก็คือ การใช้สื่อการเรียนรู้ เนื่องจากสื่อการเรียนรู้เป็นเครื่องมือของ
การเรียนรู้ ซึ่งทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ เพิ่มพูนทักษะและประสบการณ์ การเรียนรู้
ให้แก่ผู้เรียน เพื่อกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาทักษะกระบวนการทำงาน ตลอดจนสร้างเสริมคุณธรรม
จริยธรรมให้แก่ผู้เรียน สื่อการเรียนรู้สามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนกลายเป็นผู้แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง
ซึ่งมีหลายรูปแบบและให้คุณภาพประโยชน์ต่างกัน เช่น วิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้ทักษะกระบวนการ
กลุ่ม เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน จัดอยู่ในประเภทกระบวนการเหมือนกับ
ทักษะกระบวนการ 9 ขั้น ซึ่งมีความมุ่งหมายในการฝึกฝนให้ผู้เรียนสามารถทำงานร่วมกันได้
กระบวนการกลุ่ม เป็นกระบวนการที่มีขั้นตอนหรือกระบวนการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้
และทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีขั้นตอนกระบวนการกลุ่ม ดังนี้ ขั้นที่ 1 กำหนด
จุดมุ่งหมาย ขั้นที่ 2 การวางแผนงาน ขั้นที่ 3 การปฏิบัติงาน ขั้นที่ 4 การประเมินผล ขั้นที่ 5
การปรับปรุงงาน การจัดการเรียนรู้แบบทักษะกระบวนการกลุ่ม มีความสำคัญต่อนักเรียนในการ
สนับสนุนส่งเสริมให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนความรู้ ทักษะประสบการณ์ที่ดีซึ่งกัน
และกันมี โอกาส ได้ค้นพบแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ทำงานมีขั้นตอน เกิดกระบวนการทำงานที่มี
ประสิทธิภาพ (ทิศนา แชนมณี. 2551 : 31)

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบทักษะ
กระบวนการกลุ่ม พบว่า การจัดการเรียนรู้แบบทักษะกระบวนการกลุ่มทำให้นักเรียนมีความรู้และ
ทักษะกระบวนการทำงานสูงกว่าปกติ ดังจะเห็นได้จากงานวิจัยของ (วรรณณี นาสถิต. 2545 :
89-91) ได้ทำการวิจัยแผนการสอนที่เน้นทักษะกระบวนการ เรื่อง งานประดิษฐ์จากวัสดุธรรมชาติ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มงานพื้นฐานอาชีพ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยแผน
การสอนที่เน้นทักษะกระบวนการกลุ่ม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียน
โดยแผนการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (รัชณี วาระรัมย์. 2554 : 113) ได้
ทำการวิจัย เรื่อง การประดิษฐ์ที่อนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้การงาน
อาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้ทักษะกระบวนการกลุ่ม
ผลการวิจัยปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ได้รับวิธีการสอนแบบทักษะกระบวนการกลุ่ม
สูงกว่าก่อนเรียน อย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (ราตรี เนตรรัตน์. 2554 : 87) ได้ทำการวิจัย
เรื่อง การพัฒนาเอกสารประกอบการเรียนรู้ เรื่อง งานประดิษฐ์ที่เป็นเอกลักษณ์ไทย (งานใบตอง)

โดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับวิธีการสอนแบบทักษะกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบทักษะกระบวนการกลุ่มมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ เกี่ยวกับผลการใช้เอกสารประกอบการเรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการกลุ่ม เรื่อง การประดิษฐ์ดอกไม้จากวัสดุเหลือใช้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เพราะเห็นว่าการจัดการเรียนรู้แบบทักษะกระบวนการกลุ่มนี้ เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการทำงานของผู้เรียน ที่จะนำมาใช้เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีในเรื่อง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้มีประสิทธิภาพสูงสุดต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการเรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการกลุ่ม เรื่อง การประดิษฐ์ดอกไม้จากวัสดุเหลือใช้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียนที่เรียนด้วยเอกสารประกอบการเรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการกลุ่ม เรื่อง การประดิษฐ์ดอกไม้จากวัสดุเหลือใช้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
3. เพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผลของการเรียนด้วยเอกสารประกอบการเรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการกลุ่ม เรื่อง การประดิษฐ์ดอกไม้จากวัสดุเหลือใช้ สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยเอกสารประกอบการเรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการกลุ่ม เรื่อง การประดิษฐ์ดอกไม้จากวัสดุเหลือใช้ สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

สมมติฐานของการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนที่เรียนด้วยเอกสารประกอบการเรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการกลุ่ม เรื่อง การประดิษฐ์ดอกไม้จากวัสดุเหลือใช้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้เอกสารประกอบการเรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการกลุ่ม เรื่อง การประดิษฐ์ดอกไม้จากวัสดุเหลือใช้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. นักเรียนได้รับการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการเรียน โดยใช้เอกสารประกอบการเรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการกลุ่ม เรื่อง การประดิษฐ์ดอกไม้จากวัสดุเหลือใช้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ให้สูงขึ้น
3. เป็นแนวทางสำหรับครูในการพัฒนาการเรียนการสอนงานประดิษฐ์ดอกไม้จากวัสดุเหลือใช้ ด้วยเอกสารประกอบการเรียนรู้โดยใช้ทักษะกระบวนการ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับครูผู้สอนในระดับชั้นอื่น ๆ
4. เป็นแนวทางสำหรับนักวิจัยในการทำวิจัย เพื่อพัฒนาและปรับปรุงใช้ให้เกิดประโยชน์ในการเรียนการสอน โดยใช้ทักษะกระบวนการในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ได้

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่ม โรงเรียนฝ้ายไทย อำเภอนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 ประกอบด้วย 9 โรงเรียน คือ โรงเรียนบ้านฝ้าย จำนวน 28 คน โรงเรียนบ้านโคกปราสาท จำนวน 30 คน โรงเรียนบ้านหนองย่างหมู จำนวน 37 คน โรงเรียนบ้านหนองตะคร้อ จำนวน 13 คน โรงเรียนบ้านขามเสม็ดบำรุง จำนวน 44 คน โรงเรียนบ้านชุมแสง จำนวน 10 คน โรงเรียนบ้านหนองบัวลี จำนวน 13 คน โรงเรียนบ้านหนองคราดใหญ่ จำนวน 12 คน และโรงเรียนบ้านไทยสามัคคี จำนวน 11 คน จำนวนห้องเรียน 10 ห้องเรียน รวมนักเรียนทั้งสิ้น 198 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านฝ้าย อำเภอนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 28 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยการจับฉลากโดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ การเรียนด้วยเอกสารประกอบการเรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการกลุ่ม เรื่อง การประดิษฐ์ดอกไม้จากวัสดุเหลือใช้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนที่เรียนด้วยเอกสารประกอบการเรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการกลุ่ม เรื่อง การประดิษฐ์ดอกไม้จากวัสดุเหลือใช้ สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

3. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษาเป็นเนื้อหาของกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี (หน่วยงานประดิษฐ์) โดยใช้เอกสารประกอบการเรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการกลุ่ม เรื่อง การประดิษฐ์ดอกไม้จากวัสดุเหลือใช้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งประกอบด้วยเอกสารประกอบการเรียนรู้ ดังนี้

3.1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการประดิษฐ์จากวัสดุเหลือใช้	เวลาเรียน 2 ชั่วโมง
3.2 การประดิษฐ์ดอกหางกระรอกน้อยจากหลอดกาแฟ	เวลาเรียน 2 ชั่วโมง
3.3 การประดิษฐ์หลอดกาแฟสวยรวกกลีบ	เวลาเรียน 2 ชั่วโมง
3.4 การประดิษฐ์ดอกเกลียวสวาทจากถุงน้ำยาปรับผ้านุ่ม	เวลาเรียน 2 ชั่วโมง
3.5 การประดิษฐ์กุหลาบหอมหลากสีสวยด้วยถุงน้ำยาปรับผ้านุ่ม	เวลาเรียน 2 ชั่วโมง
3.6 การประดิษฐ์ดอกคาร์เนชั่นชั้นแฟนซีด้วยถุงพลาสติก	เวลาเรียน 2 ชั่วโมง
3.7 การประดิษฐ์ดอกผักตบชวาจากเชือกฟาง	เวลาเรียน 2 ชั่วโมง
3.8 นวัตกรรมงานประดิษฐ์และการคิดค้นทุนกำไร	เวลาเรียน 2 ชั่วโมง

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการวิจัย ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 ระหว่างวันที่ 2 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2558 ถึงวันที่ 25 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2558 ใช้เวลา 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 ชั่วโมง รวมเป็นเวลา 16 ชั่วโมง ทั้งนี้ ไม่รวมเวลาที่ใช้ในการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. เอกสารประกอบการเรียนรู้ หมายถึง เอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้ประกอบการสอนของครูหรือประกอบการเรียนของนักเรียน โดยใช้เอกสารประกอบการเรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการกลุ่ม เรื่อง การประดิษฐ์ดอกไม้จากวัสดุเหลือใช้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ประกอบด้วย คำชี้แจง สาระการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ แบบฝึกปฏิบัติที่เป็นเอกสารการพิมพ์ ที่มีขั้นตอนการปฏิบัติ มีรูปภาพประกอบพร้อมทั้งคำอธิบายที่ชัดเจน สามารถปฏิบัติตามได้เป็นอย่างดี จำนวน 8 เล่ม ดังนี้

- 1.1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการประดิษฐ์จากวัสดุเหลือใช้
- 1.2 การประดิษฐ์ดอกหางกระรอกน้อยจากหลอดกาแฟ

- 1.3 การประดิษฐ์หลอดกาแฟสวยรวยกลีบ
- 1.4 การประดิษฐ์ดอกเกลียวสวาทจากถุงน้ำยาปรับผ้านุ่ม
- 1.5 การประดิษฐ์กุหลาบหอมหลากสีสวยด้วยถุงน้ำยาปรับผ้านุ่ม
- 1.6 การประดิษฐ์ดอกคาร์เนชั่นแฟนซีด้วยถุงพลาสติก
- 1.7 การประดิษฐ์ดอกผักตบชวาจากเชือกฟาง
- 1.8 บูรณาการงานประดิษฐ์และการคิดค้นทุนกำไร

2. งานประดิษฐ์ หมายถึง สิ่งที่ทำขึ้น สร้างขึ้น หรือจัดทำขึ้นใหม่ให้เหมือนของจริงหรือเกิดจากการใช้ความคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์สร้างหรือประดิษฐ์ขึ้นตามวัตถุประสงค์ที่หลากหลาย ซึ่งเป็นงานประดิษฐ์ตามมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี มุ่งเน้นงานประดิษฐ์ดอกไม้จากวัสดุเหลือใช้ เพื่อใช้เป็นของประดับตกแต่งเพื่อความสวยงามและเกิดประโยชน์ใช้สอย ซึ่งผู้วิจัยได้ประดิษฐ์ดอกไม้จากวัสดุที่เหลือใช้ ในท้องถิ่นให้สามารถนำกลับมาใช้ได้

3. วัสดุเหลือใช้ หมายถึง วัสดุตั้งของที่ใช้แล้ว และมีส่วนที่เหลือทิ้งไว้จากการอุปโภค บริโภค ในชุมชน และท้องถิ่น หรือสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น เช่น ถุงพลาสติก ถุงน้ำยาปรับผ้านุ่ม หลอดกาแฟ เชือกฟาง ขวดน้ำอัดลมพลาสติก และสามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในงานประดิษฐ์ดอกไม้ เพื่อนำไปประดับตกแต่งได้

4. แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง เอกสารการวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่ครูหรือนุเคราะห์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา จัดทำขึ้นเป็นลายลักษณ์อักษรอย่างเป็นระบบ บนที่กชั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูในแต่ละครั้ง เพื่อให้ให้นักเรียนบรรลุจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ และเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้สอดคล้องกับตัวชี้วัด สาระ และมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตร แล้วนำไปใช้จัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง การประดิษฐ์ดอกไม้จากวัสดุเหลือใช้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้อย่างครบถ้วนที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ให้มีประสิทธิภาพ

5. ทักษะกระบวนการกลุ่ม หมายถึง การลงมือทำงานด้วยตนเอง เป็นรายบุคคล และการทำงานเป็นกลุ่ม โดยมุ่งเน้นการฝึกวิธีการทำงานอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้สามารถทำงานได้บรรลุเป้าหมาย ได้แก่ การวิเคราะห์งาน การวางแผนในการทำงาน การปฏิบัติงาน และการประเมินผลการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ทำงานอย่างมีทักษะกระบวนการตามขั้นตอนการทำงาน ซึ่งเน้นกิจกรรม 6 ขั้นตอน ดังนี้ 1) มีผู้นำกลุ่มซึ่งอาจผลัดเปลี่ยนกันเป็นผู้นำกลุ่ม 2) วางแผนกำหนดวัตถุประสงค์และวิธีการทำงาน 3) เสนอและรับฟัง

ความคิดเห็น 4) แบ่งหน้าที่รับผิดชอบ 5) ติดตามผลการปฏิบัติงาน และ 6) ประเมินผลกลุ่มและ
ชื่นชมการทำงาน โดยใช้ทักษะกระบวนการกลุ่มเป็นการฝึกหลักการทำงานกลุ่ม โดยรู้จักบทบาท
หน้าที่ภายในกลุ่ม มีทักษะในการฟัง - พูด มีคุณธรรมในการทำงานร่วมกัน

6. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง แบบทดสอบวัดความรู้
ความเข้าใจในเนื้อหากลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี โดยใช้เอกสารประกอบการ
การเรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการ เรื่อง การประดิษฐ์ดอกไม้จากวัสดุเหลือใช้ สำหรับนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งวัดได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและ
หลังเรียน ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

7. เกณฑ์ประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการเรียนรู้ หมายถึง ระดับ
ประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการเรียนรู้โดยใช้ทักษะกระบวนการกลุ่ม เรื่อง การประดิษฐ์
ดอกไม้จากวัสดุเหลือใช้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้
ตามเกณฑ์ 80/80

80 ตัวแรก หมายถึง ประสิทธิภาพของกระบวนการ ได้จาก ร้อยละคะแนน
เฉลี่ยของนักเรียนทั้งหมด ที่สามารถทำแบบทดสอบระหว่างการเรียนรู้ โดยการใช้เอกสาร
ประกอบการเรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการกลุ่ม เรื่อง การประดิษฐ์ดอกไม้จากวัสดุเหลือใช้
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

80 ตัวหลัง หมายถึง ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ ได้จาก ร้อยละคะแนนเฉลี่ยของ
นักเรียนทั้งหมด ที่สามารถทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน โดยการใช้เอกสาร
ประกอบการเรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการกลุ่ม เรื่อง การประดิษฐ์ดอกไม้จากวัสดุเหลือใช้
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

8. ดัชนีประสิทธิผล หมายถึง ค่าตัวเลขที่แสดงถึงความก้าวหน้าในการเรียนของ
นักเรียน โดยการเปรียบเทียบคะแนนที่เพิ่มขึ้นจากคะแนนทดสอบก่อนเรียนกับคะแนนที่ได้จาก
การทดสอบหลังเรียน และคะแนนเต็มหรือคะแนนสูงสุดกับคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียน
โดยการใช้เอกสารประกอบการเรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการกลุ่ม เรื่อง การประดิษฐ์ดอกไม้จาก
วัสดุเหลือใช้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

9. ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึก ความคิด ในทางที่ชอบหรือไม่ชอบต่อ
การเรียนหลังจากการเรียนรู้ด้วยเอกสารประกอบการเรียนรู้โดยใช้ทักษะกระบวนการกลุ่ม เรื่อง
การประดิษฐ์ดอกไม้จากวัสดุเหลือใช้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านฝ้าย
อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งวัดได้จากการตอบแบบสอบถามความพึงพอใจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ